

Tlačová beseda v okr. Košice: Následky sucha ešte len prídu

Extrémne sucho počas leta a citelný nedostatok zrážok od jesene minulého roka sa podpisujú pod úrody poľnohospodárskych plodín. Pre sucho nebudeme mať rekordné úrody ani pri hustosiatych obilninách a ani pri repke. Počasie uberie aj z úrody jesenných plodín – a to najmä kukurice. Poľnohospodári budú mať i menej krmiva pre všetky hospodárske zvieratá, ktoré chovajú. Oprávnené tak hovoria, že dramatická situácia v živočíšnej výrobe pre sucho ešte len príde. Niektoré podniky už dnes vedia, že pre nedostatok krmiva budú nútené posilať svoje zvieratá na bitúnky.

Aktuálny stav počasia /zdroj SHMÚ, pôdne sucho zo 7.8.2022/:

Miera intenzity sucha v celom pôdnom profile je na úrovni extrémneho sucha na Podunajskej nížine, lokálne aj na Záhorí, Dolnom Zemplíne, Above a Slovenskom rudohorí. Celkovo extrémne sucho zasahuje takmer 15% územia. Sucho rôznej intenzity zasahuje 87% územia krajiny.

Opäť utrpí živočíšna výroba

Poľnohospodári sa obávajú, že zber jesenných plodín a krmovín bude mimoriadne slabý. Viacerí pestovatelia preto silážujú zrnú kukuricu, aby mohli zvieratám poskytnúť aspoň nejaké krmivo. Už dnes však môžeme povedať, že krmiva na zimu určite nebude dostatok. Chovatelia preto budú musieť posilať niektoré zvieratá na bitúnky, pretože budú nútení znižovať ich počty. Ak nemajú čím krmiť a nevedia zohnať iné krmivo, musia mať menej zvierat.

Sucho a vysoké teploty negatívne vplyvajú aj na pasienky, na ktorých sa pasú zvieratá. V dôsledku horúčav klesá produkcia mlieka. Chovatelia oviec avizujú, že im pre ovečky bude chýbať cca. 25-30% krmiva a už teraz ohlasujú zníženie množstva ovčieho mlieka o polovicu. Niektoré plemená oviec už koncom augusta pravdepodobne prestanú dojiť, hoci sa tak štandardne robí koncom októbra na Demetera. Zvieratá sťahujú z vysušených pasienkov na obed z paše naspäť do maštale, aby ich nakrmili „pri koryte“ krmivom pôvodne určeným na zimu – takže z odloženého množstva na jesenné

a zimné mesiace im už teraz ukrajujú. Znížená dostupnosť krmiva zvyšuje aj jeho cenu. Problém bude prakticky v každom odvetví živočíšnej výroby.

Zlú situáciu na našich poliach, lúkach a pasienkoch nezmenil ani studený front, ktorý sa cez naše územie veľmi rýchlo prehnal v posledných dňoch. Sucho má aj naďalej zásadný vplyv okrem krmovín aj na úrody jesenného zberu.

Kukurica

Velké problémy hlásia najmä pestovatelia zrnovej kukurice, ktorá je v aktuálnom roku zasiata na výmere 176-tisíc hektárov. Pestovatelia si uvedomujú, že aj zber kukurice na zrno sa pre nich stáva zbytočným nákladom, a tak sa snažia kukuricu aspoň silážovať. Prepisovanie historických úrod určite neočakávame. Tohtoročné úrody však bude možné hodnotiť najskôr až v priebehu augusta.

Situácia v košickom regióne

V košickom okrese sú obrovské výpadky produkcie lucerny siatej, tráv na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch. „Už pri prvej kosbe boli úrody nižšie o 50% oproti predošlým rokom. Namiesto druhej kosby boli v podstate len očistené plochy bez relevantnej úrody. Čo sa týka výhľadu tretej kosby, ostáva nám veriť, že po dažďoch z konca júla nám ešte niečo predsa len dorastie,“ verí podpredseda RPPK Košice Ladislav Bajo.

Porasty kukurice na siláž, ktorú pestujú v okrese na 2 200 ha, sú rôzne. Nájde tu porasty s výškou len niečo cez jeden meter s nevyvinutými šúlkami. Inde povzchádzali len na 40% - 50%, a tak ich museli poľnohospodári vyorať a nahradiť výsevom sudánskej trávy, ktorá by mohla priniesť akú takú úrodu pre hospodárske zvieratá. V okrese Košice ostalo už len 9 chovov dojníc s celkovým počtom 2500 mliečnych kráv. Stav zvierat a ich úžitkovosť však bude ťažké udržať na súčasnej úrovni. „Náš celkový odhad výpadku produkcie objemových krmovín je okolo 60%. Výpadok produkcie objemových krmív sa pokúsime nahradiť zosilážovaním porastov kukurice na zrno. K vylepšeniu výživových hodnôt bude potrebné pridať zošrotované krmné obilie. Ďalšou možnosťou je čiastočná, resp. úplná likvidácia chovov,“ vysvetľuje Ladislav Bajo.

Ďalšie odhady výpadkov produkcie v košickom okrese:

Sója - o 30-40% nižšie úrody,

Cukrová repa - o cca 40 % nižšie úrody

Otázky súvisiace s poľnohospodárskou výrobou v dôsledku sucha

Problém bude aj so zakladaním novej úrody a dodržiavaním základných agrotechnických termínov. Pre extrémne suchu je ohrozený aj výsev ďalších plodín. Do presušenej pôdy je aktuálne zbytočné dávať osivo a drahé hnojivá. Mnohí poľnohospodári nebudú môcť uskutočniť jesenný výsev plodín (ozimín).

„Poľnohospodári porovnávajú aktuálny stav najmä s rokom 2017, kedy boli úrody významne negatívne ovplyvnené dlhodobým suchom. Štát vtedy odškodnil farmárov sumou vo výške 17 mil. eur. Momentálna situácia na poliach je však neporovnateľne horšia, preto logicky očakávajú, že opäť zasiahne štát. Ten by však nemal prísť len s jednorazovým odškodnením za obrovské straty, ale komplexným dlhodobým riešením tejto problematiky,“ uviedol predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho.

"Počasie mimoriadnym spôsobom mení situáciu v našom agropotravinárstve, preto potrebujeme urýchlene vyjadrenie zo strany rezortného ministerstva a štátu, ako ďalej postupovať. Zároveň potrebujú naši pestovatelia a chovatelia počuť, akým spôsobom im štát pomôže v aktuálnom mimoriadne náročnom čase a s akými opatreniami na riešenie problematiky sucha príde v nasledujúcom období," dodal Andrej Gajdoš, výkonný podpredseda SPPK.

Je nebezpečné spoliehať sa, že príroda sa vysporiada so suchom sama a že úrody budú zachránené aspoň na priemernej úrovni, ako sa stalo v prípade tohtoročnej žatvy. Takáto záchrana sa nemusí nabiť opakováť.

Situácia v Maďarsku

Maďarské ministerstvo poľnohospodárstva vytvorilo päťbodový akčný plán na rýchlu pomoc poľnohospodárom zasiahnutým suchom. Situácia u našich južných susedov je mimoriadna a v rovinatých oblastiach až tragická: trávnaté porasty úplne vyschli a poľnohospodári nemôžu ani pást a ani kosiť. Ministerstvo im chce napríklad preplatiť časť zvýšených nákladov na krmivá či energie pri prevádzkovaní štátnych zavlažovacích sústav. Posudzovanie škôd po suchu sa má zrýchliť a rovnako aj výplata finančných prostriedkov.